

SAN PEDROBI

Ru'ru ba'i cocare toyani jo'cabi

Saludo

1 ¹Yë'ë, Pedro hue'eguë, Jesucristore ta'yejeiye yo'o cuencuesi'quëbi mësacua si'acua Riusu bainreba tinruanna saoni senjosi'cuana toyani, utire saoyë yë'ë. Mësacua Riusu huë'e jobona ti'anja'cuata'an, mësacua yua rëño ñësebë se'ga ën yijare ba'ijën, Ponto, Galacia, Capadocia, Asia, Bitinia, ja'an yijañare ba'ijën, Riusure yo'o conjën ba'icua'ë. ²Taita Riusubi mësacuare cuencueni, baguë bainrebare re'huani, baguë Espiritute insini, baguë yëyete yo'o güesebi. Ja'nca yo'o güeseгуëna, Jesuscristo cayete achani, Jaë'ë cani, baguë bain ruën'ë mësacua. Baguë yua mësacua gu'a jucha ro'ire junni, baguë ziere jañuni tonni, mësacua recoyote mame tënoni, mësacuare tëani baguë sëani, baguë bain ruën'ë mësacua. Ja'nca ruinsi'cua sëani, Riusubi mësacuani ai ta'yejeiye re'oye conni cuirani, mësacuani ai bojo recoyo bacua ba'i güeseja'guë, cayë yë'ë.

Una vida de esperanza

³Yureca, mai Ja'quë Riusu, mai Ëjaguë Jesucristo Taita, ja'anguëbi ai ta'yejeiyereba Ëjaguëre sëani, ai ba'iyë ai bojo coca cajën bañuni. Riusubi maini ai oire baguë, baguë bainrebare maire re'huani, mame recoyo bacuare re'huani baji. Jesucristobi mai ro'ina junni tonni go'ya raisi'quë sëani, maire baguë naconi si'arën ba'lja'cuare re'huani baji. ⁴Baguë naconi si'arën ba'lja'yete cato, ai re'oyereba ba'lja'cua'ë mai. Baguë yua mai ba'lja'rute re'huacaisi'quëbi mai ti'anja'ñete ëjoguëna, gare gu'aye beoye ba'i re'oto'ë. Gare ñu'ñujeiñe beoye ba'i re'oto'ë. Gu'a re'oto'ru gare ruiñe beoye ba'lja'guë'bi. ⁵Mësacua yua Jesucristoni si'a recoyo ro'tani ba'icua sëani, Riusubi ai ta'yejeiye yo'oguë, mësacua ti'anja'ñete re'oye re'huaguë, ën yija ñu'ñujeirën tëca gare ënseye beoye mësacuani baguë re'huacaisi jobona ti'an güeseja'guë'bi. Ja'anrën ti'anguëna, mësacua ta'yejeiye ba'lja'yete te'e ruiñe ëñoni ti'an güeseja'guë'bi.

⁶Ja'an ba'ija'yete bojo hua'na ro'tajën ba'icuata'an, rëño ñësebë se'ga ën yijare ba'ijën, yequerë ai ja'siye ai yo'ojën ba'icuama'inë. ⁷Ai yo'ojën ba'ijënna, Riusubi mësuacia recoyo ro'tayete masiguë, quë'rë jëja recoyo ba hua'nare mësuacare re'huani baji. Zoa curi ëoyete ro'tani ye'yejë'ën. Ai re'oye ba'i curire rutaye yëtoca, ba zoa curi gatare ai ja'suye ëoye bayë. Riusu'ga mësuacia recoyo ro'tayete ëñani, zoa curi ai ro'iyeru quë'rë ai re'oye ba'iyë mësuacia, caji. Ja'nca sëani, mësuacubi ai ja'siye ai yo'ojënna, mësuacare quë'rë jëja recoyo ro'tajën bojocuare mësuacare re'huani baji. Ja'nca re'huani baguë, Jesucristo ëñojei umuguse ti'anguëna, mësuacia ta'yejeiye ba'iyete bojoguë, si'aruanna quëani achoja'guë'bi: Yë'ë re'o bainrebare ëñani, yë'ë naconi te'e bojojën ba'ijë'ën, cani achoja'ye ba'iji.

⁸Mësuacia yua Jesucristoni gare ëñamajën ba'isi'cuata'an, baguëni ai bojojën, ai yëreba yëyë. Baguëni yure ëñama'icua'ga ba'ijën, baguëni si'a recoyo ro'tajën ba'iyë. Ja'nca ba'icuabi mësuacubi ai ëama'inëreba recoyo bojoreba bojojën ba'icua'ë. Mai gare ro'tama'inë tëca quë'rë ai recoyo bojo hua'na ruinsi'cua ba'iyë mësuacia. ⁹Riusubi mësuacia recoyo ro'tayete ëñani, mësuacuni ai bojoguë tëani baja'guë'bi. Ja'an ba'ija'yete ro'tajën, ai bojoreba bojo recoyo ba'iyë mësuacia.

¹⁰Riusubi ru'rureba mësuacare tëani baja'yete cani acho bi'raguë, baguë coca quëacuani choa ma'carë quëabi. Quëaguëna, bacuabi ja'an tëani baja'yete quë'rë re'oye masiye yëjën, Queaca'ne bacua gu'a juchare ro tënoni senjoñe ro'taguë'ne cajën baë'ë. ¹¹Riusu Espiritubi bacuani masi güeseaguëna, Riusu cuencueni raoja'guëreba ba'iyete ro'tajën, baguë junni tonja'ñe, baguë ta'yejeiye go'ya raija'yete ro'tajën, Ba Cristo raija'guë, queaca'ne ba'ija'guëguë'ne, ro'tajën baë'ë bacua. ¹²Ja'nca ro'tajën ba'ijënna, Riusubi bacuani, ru'rureba ba'isi'cuani ñaca masi güesebi. Mësuacubi Cristo raija'yete quëani ahojënna, mësuacare baguë bainre re'huaye se'gare ro'tama'iji. Yë'ë bain yo'je ba'ija'cua bacuare re'huaja'ye, ja'anre'ga yo'oye ro'taguë ti'anja'guë'bi quëabi. Mësuacia yureña ba'icuare quëabi Riusu. Ja'nca quëani jo'casi'quëbi yureña baguë bainre cuencueni, baguë Espiritute insini, mësuacuni ai bojo güese cocare quëani achocuare bacuare re'huani raobi. Yë'ë cuencueni raoja'guëte re'huani, mësuacuni tëani bajë'ën caguë, mësuacuna raobi Riusu. Ja'nca ai ta'yejeiye bojo güese cocare maini cani jo'caguëna, baguëre guënamë re'oto yo'o con hua'na'ga, Ja'an bojoja'yete quë'rë re'oye masija'ma cajën ba'iyë.

Dios nos llama a una vida santa

¹³Baguë tëani ba cocare mësuacuni quëani achosi'quë sëani, ja'an se'gare ro'tajën, mësuacia ëñare bajën, Riusu yëye'ru tin yo'oye beoye gare ba'ijë'ën. Jesucristo yua ti'anja'ñeta'an ba'iguëna, Riusubi baguë re'o bainrebare mësuacare caraye beoye re'huani, baguë ba'i jobona

ti'an güeseja'guè'bi. Ja'an ba'ija'yete si'a recoyo ro'tajèn, gare jo'caye beoye ëñajèn ëjojèn ba'ijè'ën. ¹⁴Ja'nca ba'ijèn, baguè cocare yureña te'e ruiñe achajèn, zin hua'na Ja'è'ë cajèn yo'oye'ru yo'ojèn, mësacua ja'anrè gu'aye yo'ojèn ba'ise'e, ja'anre gare se'e yo'oye beoye ba'ijè'ën. Riusuni gare huesjèn ba'isi'cua sëani, ja'nca yo'ojèn ba'nhuè mësacua. ¹⁵Ja'nca yo'oye beoye ba'ijèn, baguè choise'ere ro'tajè'ën. Gu'a jucha gare yo'oye beoye ba'iguè'bi mësacuare cuencueni choiguèna, mësacua'ga Riusu cuencuesi'cua ba'ijèn, gare gu'a jucha yo'oye beoye ba'ijè'ën. Si'a mësacua ba'i umuguseña baguè yèye se'gare yo'ojèn ba'ijè'ën. ¹⁶Baguè coca toyani jo'case'ere ro'tani masijè'ën: “Yè'ë yua jucha beoguè sëani, mësacua'ga gare jucha beo hua'na ba'ijè'ën” toyani jo'case'e ba'iji.

¹⁷Mësacua yua baguè bain ba'icuabi baguèni ujajèn, “Yè'ë Taita” cajèn, baguè bënni senjoja'ñete ro'tajèn ba'ijè'ën. Mësacuabi gu'aye yo'otoca, Riusubi bënni senjoji. Si'a bainre te'e ëñaguè'bi mësacua gu'a juchare sehuoye senni achaja'guè'bi. Ga bainguè yo'oguè ba'ise'ere ëñani, baguète ro'ija'yete te'e ruiñe caji. Ja'nca sëani, mësacua yo'ojèn ba'iyete te'e ruiñe ëñare bajèn, Riusu yèye se'gare te'e ruiñe yo'ojèn, baguèni re'oye ro'tajèn ba'ijè'ën, mësacua yua baguè re'oto ti'anja'ñete ëjojèn ba'i umuguseña. ¹⁸Riusubi mësacuare tëani, baguè bainre re'huase'ere te'e ruiñe ro'tajèn ba'ijè'ën. Mësacua ira bain ba'isi'cua ro ro'tajèn ye'yes'e'ru ro ro'tajèn gu'aye yo'ojèna, Riusubi ai yo'oguè, mësacuare tëani babi. Ja'an curi carajeiye naconi ro'ima'iguè, ai yo'obi. ¹⁹Baguè Cristo zie jañuni tonse'ebi tëani, maire re'huani baji. Mai ira bain ba'isi'cuabi re'o jo'ya hua'guè si'si beoguète inni, bacua gu'a jucha ro'ire insijèna, Riusu'ga mai gu'a jucha ro'ire Cristo ziere jañuni ton güesebi. Baguè ai yo'oguè tëani bayete ro'tato, maibi cuencueye gare porema'iñè. ²⁰Riusu èn re'oto re'huani jo'casirèn què'rè ja'anrè Cristote cuencueni raoye jo'case'e baji'i. Ja'nca ba'iguè'bi yureña se'ga Cristo raiyete mësacuan masi güesebi. Èn yija carajeirèn yureca ti'an bi'raguèna, mësacuan yua què'abi, mësacua si'a recoyo ro'taye poreyete. ²¹Quèaguèna, mësacuabi Jesucristore masijèn, Riusuni si'a recoyo ro'tani ba'iyè. Jesucristobi junni tonguèna, Riusubi baguèni go'ya rai güesebi. Ja'nca go'ya raisi'què'bi se'e guènamè re'otona go'ini gare carajeiye beoye si'arèn ta'yejeiye ba'iyè huajèguè ba'iji. Ba'iguèna, mësacua'ga baguèni si'a recoyo ro'tajèn, baguè naconi carajeiye beoye ba'ija'yete ai masireba masijèn, ja'anre ëñajèn ëjojèn ba'iyè mësacua.

²²Mësacuabi baguè te'e ruiñe ba'i cocare achani yo'ocuare sëani, Riusubi mësacua recoyore mame tënoni re'huabi. Ja'nca mame re'huasi'cuabi Riusu bainreba si'acuani ai bojojèn conjèn ba'iyè. Ja'nca conjèn ba'icuabi bacuani què'rè ai ba'iyè te'e ruiñe recoyo ai yèreba yèye ro'tajèn ba'ijè'ën. ²³Ja'nca ro'tajèn ba'ijèn, mësacua mame recoyo tënoni

re'huase'ere te'e ruiñe ro'tajën ba'ijj'ën. Gare carajeiye beoye ba'icua re'huasi'cua ba'iyë mësacua. Baguë naconi si'arën ba'icua mësacua re'huanı baji baguë. Baguë cocarebare mësacua quëani achoguëna, mësacua si'a recoyo ro'tahuë. Ja'nca ro'tacuabi gare carajeiye beoye si'arën ba'ija'cua'ë. Baguë ta'yejeiye ba'i coca'ga gare carajeiye beoye ba'iji. ²⁴Ën coca canı jo'case'ere ro'tajj'ën:

Si'a ën yija bainbi, Ai ta'yejeiye ba'icua ruñu cajën ba'icuata'an, te'e jëana carajeija'cua se'ga ba'iyë.

Jo'ya corı sahua carajeiye'ru ba'iyë.

Re'o corı jorini, ja'anse'e ënsë güeanni junni reaji.

Ba sahua'ga ja'anse'e carajeiji.

Bain hua'na'ga güina'ru ba'iyë carajeiyë.

²⁵Carajeicuata'an, Riusu te'e ruiñe ba'i cocare ro'tato, quë'rë ta'yejeiye ba'iji.

Gare carajeiye beoye ba'iji, canı jo'case'e ba'iji.

Ja'an cocare ëñato, Riusu bainrebare tëani baja'guë'bi caji. Ja'ansi cocarebare mësacua quëani acho güesebi Riusu.

2 ¹Riusubi mësacua ja'nca tëani baguëna, yequëcua gu'aye yo'oye gare jo'canı se'e yo'oma'ijj'ën. Mësacua yequëcua gare coquemajën ba'ijj'ën. Yequëcua ba'iyete ëa achaye beoye ba'ijj'ën. Mësacua'ru quë'rë re'oye ba'iyë ëñotoca, bacua bëinma'ijj'ën. ²Ja'nca bëinma'icua Riusu yëyete si'a jëja ye'yejën ba'ijj'ën. Baguë yo'ore caguëna, ya'jaye beoye si'a jëja yo'ojën, Cristoni quë'rë si'a jëja recoyo ro'tajën ba'ijj'ën. Baguë bain quë'rë re'o bain ruñu cajën, baguë cocarebare masiyereba masiye ye'yejën ba'ijj'ën, zin hua'guë chuchu ëaye'ru. ³Cristobi mësacua recoyo ai re'oye huano güesequëna, ja'nca yo'ojën ba'ijj'ën.

Cristo, la piedra viva

⁴⁻⁵Ja'nca ba'ijj'ën, Cristo naconi recoyo te'e zil'inni ba'ijj'ën. Baguë yëye'ru mësacua recoyo huajë hua'na ba'i güeseji. Baguë ba'iyë'ru jëja recoyo bacua runni ba'ijj'ën. Baguë ba'iyete ye'yeni ja'nrebi yequëcua Cristo yëyete masi güeseni, baguë ba'iyë'ru ba'iyë ye'yoj'ën. Baguë yo'ore conjën baguëni ujajën, baguë yua ai ta'yejeiye ba'iguëre sëani, baguëre re'oye ëñajën baguë ta'yejeiye ba'iyete yequëcua masi güeseni, Mësacua yua baguëni recoyo te'e zil'inni ba'ijj'ën, sa'ñeña recoyo zil'inni, baguëni ai bojojën ba'ijj'ën. Cristobi maire ja'nca re'huanı baye yëguëreta'an, yequëcua baguëte gu'a güeni jo'cajën, Riusubi baguëre raomajı'ı cajën ba'iyë. Ja'nca cajën ba'icuata'an, Riusubi baguëte te'e ruiñe cuencueni, maina raoguë, baguëte cabi: Yë'ë ta'yejeiyereba ba'iguëte ai yëreba yëguë, baguëte mësacua saohuë yë'ë, cabi Riusu. ⁶Baguë cocare ja'nca canı jo'case'e ba'iji:

Yureca yë'ë bain judío jubë ba'icuaire mame re'huani baza caji.
Yë'ë ta'yejeiyereba ba'iguëte, yë'ë ai yësi'quëre cuencueni, bacua
Ëjaguëre re'huahuë yë'ë caji.

Re'huani jo'caguëna, baguëni si'a recoyo ro'tacua, ja'ancuabi yë'ë
bënni senjoja'ñete jëani, yë'ë bainreba ba'ijën, gare carajeiye
beoye ba'ija'cua'ë, cani jo'case'e ba'iji.

⁷Ja'nca sëani, mësucua yua baguëni si'a recoyo ro'tajën, mësucua
ta'yejeiyereba Ëjaguë ai yësi'quëni bajën bojoyë. Yequëcuabi baguëni
recoyo ro'taye gu'a güejëna, Riusubi bacuare ro'taguë, ñaca toyani jo'ca
güesebi:

Judío bain ëjacua Riusu bainre ye'yojën ba'icuaabi Riusu cuencueni
raoja'guëre gu'a güeni jo'caja'cuata'an, Riusubi baguë bain quë'rë
ta'yejeiye Ëjaguëre re'huaja'guë'bi, toyani jo'case'e ba'iji.

⁸Yequëru'ga ñaca quëani achoji:

Riusu cuencuesi Ëjaguëre ëñani, baguëre güejën jo'caja'cua'ë.
Ja'nca jo'cajënna, Riusubi baguë bain ba'iye bacuare ënseja'guë'bi,
cani jo'case'e ba'iji.

Bacua cuencuese'e'ru yo'ojën, Riusu cocare ro achajën cue'yocuare sëani,
Riusubi baguë yo'oja'ye cuencuese'e'ru baguë bain ba'iye bacuare ënseji.

⁹Bacuare ënseye'ru mësuacuaire gare ënsema'iji Riusu. Baguë bainreba
ai yësi'cuare mësuacuaire cuencueni re'huabi. Gu'aye yo'oye ba'icuaire
re'huamaji'i. Baguë yëye'ru yo'ojën ba'icuaire re'huani baji. Baguë bain
recoyo tënosi'cua ba'ijën, baguë naconi ta'yejeiye ba'icua te'e ba'ijën,
baguë ujayete cuencuesi'cua ba'iyë. Ja'nca ba'icuaabi baguë ta'yejeiye
yo'ore, mame recoyo re'huase'ere, ja'are quëani achoye bayë mësucua.
Mësucua yua zije re'otore ro ro'tajën, rënni ganojën, gu'aye yo'ojënna,
baguë mia re'otona mësuacuan ti'an güesebi Riusu. Ti'an güeseni,
baguë bënni senjoja'ñete jëajënna, baguë bainrebare re'huani, baguë
naconi carajeiye beoye ba'i güesebi Riusu. Ja'anre quëani achoye bayë
mësucua. ¹⁰Mësucua ja'anrë ba'ise'ere cato, gu'a bain se'ga ba'ijën, güejën
senjosi'cua ba'ijën ba'nhuë. Ba'isi'cuareta'an, yuara Riusu bainreba
re'huasi'cua ba'iyë. Mësucua ja'anrë ba'ise'ere cato, bainbi mësuacuan oire
baye beoye ba'isi'cuata'an, yureca Riusubi mësuacuan oire baguë conjí.

Vivan para servir a Dios

¹¹Yureca, yë'ë bain ai yësi'cua, mësuacuan si'a jëja yihuoguë quëayë
yë'ë. Mësucua yua Riusu bainrebabi ën yijare rëño ñësebë se'ga ba'ijën,
ro ën yija bain ëa ëñajën yo'oye'ru gare gu'aye yo'oye beoye ba'ijën.
Zupai huatibi jo'caye beoye ja'anna choiguë, Riusu bain ba'iye ënseza
caguë, si'a gu'ayete mësuacuan ro'ta güeseye yëji. ¹²Ja'nca yëguëna,
Riusuni huesëcuabi mësuacuaire ëñajënna, yequëcuani jo'caye beoye

re'oye yo'ojën ba'ijë'ën. Ja'nca yo'ojën ba'ijë'nna, gu'a bainbi mësacua re'oye yo'ojën ba'iyete ëñani, mësacuanì gu'aye catoca, yequërë mame recoyo re'hua güeseni, Riusu ëñojei umuguse ti'anguëna, Riusu ta'yejeiye ba'iyete bojojën, yequërë re'oye canì achojën ba'ima'iñe.

¹³Mësacua yureca mai Èjaguëni yo'o conjën, re'oye yo'ocua ba'ijën, bain ëjacua si'acuani Ja'ë'ë cajën, bacua cayete te'e ruiñe achani yo'ojën ba'ijë'ën. Bain ta'yejeiyereba ëjaguëbi guanseguëna, ¹⁴baguë yo'je cuencuesi ëjacua'ga guansejënna, mësacua te'e ruiñe achani, bacua cayete re'oye yo'ojën ba'ijë'ën. Baguë yo'je ëjacuare cuencueguë, Gu'aye yo'ocuanì bënni senjojën, re'oye yo'ocuare re'oye cajën ba'ijë'ën caguë cuencueji baguë. ¹⁵Ja'nca cuencuesi'cuani achani, te'e ruiñe yo'ojën ba'ijë'ën. Ja'nca yo'ojën, Riusu yëye'ru yo'ojë'nna, yequëcuabi gu'aye yo'ojën, mësacua ba'iyete ro gu'aye caye yëtoca, mësacua gu'ayete ro'tani caye gare porema'iñë bacua.

¹⁶Ja'nca re'oye yo'ojën, bojojën ba'ijën, Riusu etojeisi'cua sëani, mësacua yëye se'ga yo'ojën ba'ijë'ën. Ja'nca ba'icuabi bainni coqueye beoye gare gu'aye yo'omajën ba'ijë'ën. Riusu yëye se'gare yo'ojën, baguë yo'ore re'oye yo'o conjën ba'ijë'ën. ¹⁷Si'a bainre re'oye ëñajën bojojën ba'ijë'ën. Riusu bainreba naconi recoyo te'e zi'inni ba'ijën, bacuanì ai yëjën ba'ijë'ën. Riusuni si'a recoyo gugurini rëinjën, re'oye ëñajën ba'ijë'ën. Bain ta'yejeiye ëjaguëre'ga re'oye ëñajën bojojën ba'ijë'ën.

El ejemplo del sufrimiento de Cristo

¹⁸Mësacuabi yequëcuani bacua huë'e yo'o conjën ba'ijën, mësacua ëjacuabi yo'o guansejënna, re'oye achajën, re'oyereba yo'ojën ba'ijë'ën. Re'o bain ëjacua se'gare re'oye contoca, gu'aji. Gu'a ëjacua, mësacuanì ai je'o bajën guansecua, ja'ancuare'ga re'oye yo'o conjën ba'ijë'ën. ¹⁹Gu'aye yo'ocuabi mësacua re'oye yo'ocuanì ai ja'siye huaijën ba'icuata'an, Riusu ëñañete ro'tajën ba'ijë'ën. Mësacua ai yo'oyete masiguëbi mësacuanì ai re'oye ëñaji. ²⁰Mësacua ëjaguëbi mësacua gu'aye yo'ose'e ro'ire huaitoca, Riusubi mësacuare bojoma'iji. Mësacua ëjaguëbi mësacua re'oye yo'ocuanì huaitoca, mësacuabi jëja bajën huai güesejën ba'itoca, Riusubi mësacuare ai ba'iye ai bojoi. ²¹Riusu cuencuese'ere ro'tajë'ën. Yequëcuabi mësacua re'oye yo'ocuanì je'o bajë'nna, mësacua ai ja'siye ai yo'oye cuencuesi'cua'ë. Cristobi mësacua ro'ire ai ja'siye ai yo'oguë ba'isi'quë sëani, baguë ai yo'oguë ba'ise'ere ro'tani, jëja bajën, ai ja'siye ai yo'ojën ba'ijë'ën. ²²Mai Èjaguëbi gare gu'aye yo'oye beoguë'bi bajil'i. Gare coqueye beoye ba'iguëbi bajil'i. ²³Yequëcuabi baguëte ai gu'aye cacuareta'an, baguëbi go'iye gu'aye camajil'i. Yequëcuabi baguëni si'nsecuareta'an, baguëbi si'nsejei cocare caye beoye bajil'i. Ja'nca yo'oma'iguëbi Taita Riusuni si'a recoyo ro'taguë, Taita Riusu yëye se'gare

yo'oye ro'tabi. Riusu se'gabi bainni bënni senjoñe masiguëbi yë'ëre'ga re'oye coñe poreji caguë bajil'i Cristo. ²⁴Baguë yo'oguë ba'ise'ere cato, mai gu'a jucha ro'ire crusu sa'cahuëna huani senjo güesebi. Yë'ë se'gabi bain bënni senjojañe ro'ire si'nse güeseaguë ba'ija'guë'ë yë'ë caguë, gu'a bainguë ju'iñe'ru junni tonbi baguë. Ja'nca junni tonguëna, maibi yureca gu'a jucha yo'oye gare jo'cani, Riusu yëye'ru re'oye yo'ojën ba'icua ruiñe poreyë. Baguë ai ja'siye ai yo'osi'quëre sëani, si'a recoyo ro'tajën, mame recoyo re'huasi'cua ba'ijë'ën. Riusubi mësacuani gare bënni senjoñe beoye ba'ija'guë'bi. ²⁵Mësacuabi ja'anrë yo'ojën ba'ise'ere ro'tato, mësacuabi Riusu yëyete yo'omajën, baguëte ro jo'cani senjojën ba'nhuë. Oveja zin cue'yoni oveja jubëte jo'cani senjoñe'ru yo'ojën ba'nhuë mësacua. Ja'nca yo'ojën ba'isi'cuata'an, yureca mësacua gu'a jucha yo'ojën ba'ise'ere gare jo'cani, Cristona bonëni, baguëni recoyo te'le zi'inni ba'iyë. Zi'inni ba'ijënna, baguëbi mësacua recoyo ba'iyete cuirani, jo'ya ëjaguë cuiraye'ru cuirani conreba conguë ba'iji mësacuare.

Cómo deben vivir los casados

3 ¹⁻²Yureca, mësacua romi hua'na, mësacua ënjëbi guanseguëna, te'le ruiñe achani Jaë'ë cajën, re'oye yo'ojën ba'ijë'ën. Ja'nca yo'otoca, baguë yua Cristoni recoyo ro'taza cama'iguë ba'itoca, bago re'oye yo'ogo, Cristoni si'a recoyo yo'o congo ba'igona, baguë yequërë bago re'oye ba'iyete ëñani, Cristoni si'a recoyo ro'taza cama'iguë. Baguëni Cristo cocare cama'igo ba'igoreta'an, bago ujayete, bago Riusuni recoyo bojoyete ëñani, bago gu'aye yo'oma'iñete masini, baguë'ga yequërë Cristoni si'a recoyo ro'tani ba'ima'iguë. ³Mësacua romi hua'na ja'nca yo'ojën ba'icua sëani, Re'o hua'go'ru ëñoza cajën, ro ëmëje'en se'ga re'oye re'huaye ro'tama'ijë'ën. Rañabare re'oye ye'ani re'oye gueoñe, zoa curi go'sijei ma'carëanre reoye, re'o mare ñeoni ñeñe, ai ro'i cañare ju'iyë, ja'anbi re'o hua'na ëñoñe ro'tama'ijë'ën, besa carajeija'ye sëani. ⁴Re'o hua'na ëñoñe yënica, re'o recoyo ba'i hua'na re'huani, Riusu yëye se'gare re'oye yo'ojën ba'ijë'ën. Ja'nca yo'ojën ba'itoca, Riusubi mësacuani ai re'oye ëñani, mësacuani ai bojoguë caji: Ëmëje'en se'ga go'sijeyë ba'igo'ru quë'rë ai baliye ai re'o hua'go ba'iyë më'ë, caji. ⁵Mai ira romi hua'na Riusuni Jaë'ë cajën ba'isi'cua'ga ja'nca yo'ojën bateña. Ai re'o recoyo re'huasi'cuabi bacua ënjëni re'oye ëñajën, baguë guansese'ere achani te'le ruiñe yo'ojën bateña. ⁶Mai ira baingo ba'isi'co Sara hue'ego ba'isi'cobi ja'nca yo'ogoña. Bago ënjë Abrahamni sehuoto, baguëni “Yë'ë ëjaguë” cago bacoña. Mësacua'ga yureña bago ba'ise'ere'ru Riusu bain ba'icua'ë, bago yo'ogo ba'ise'ere'ru re'oye yo'ojën ba'itoca. Ja'nca ba'ijën, ai recoyo huaji yëjën ba'icuata'an, bojo recoyo re'huani re'oye yo'ojën ba'ijë'ën.

7 Mëscua ëmëcua'ga rënjo hua'gore re'oye ëñajën, bago ba'iyete re'oye ro'tajën ba'ijë'ën. Mëscua rënjo hua'go naconi Cristoni recoyo te'e zi'inni ba'icua sëani, mëscua jëja baye'ru ta'yejeiye jëja bama'igote ro'tajë'ën. Riusubi mame recoyo re'huaguë, mëscua rënjo hua'go naconi te'e re'huasi'quë sëani, baguë carajeiye beoye insija'yete bago naconi te'e coni baja'cua ba'iyë. Ja'nca sëani, mëscua rënjo hua'go naconi Riusuni te'e bojojën ujjajën ba'ija'bë caguë, mëscua rënjo hua'go naconi ya'jaye beoye re'oye conjën ba'ijë'ën.

Los que sufren por hacer el bien

8 Yureca, mëscua si'acua yë'ë yihuo cocare te'e ruiñe achajë'ën. Mëscuabi Riusuni recoyo te'e conjën, recoyo te'e zi'inni ba'ijën, te'e yo'o conjën, sa'ñeña ai oire bajën, sa'ñeña ai yëjën, yequëcua ba'iyë'ru quë'rë yo'je ba hua'na'ru ëñojën, re'oye yo'ojën ba'ijë'ën. 9 Yequëcuabi mëscuani gu'aye yo'otoca, bacuani güinajeiñe gu'aye yo'oma'ijë'ën. Mëscuare gu'aye catoca, bacuare güinajeiñe gu'aye cama'ijë'ën. Ja'nca yo'oma'icubi bacuare re'oye cajën, Riusu re'oye yo'oyete bacuare ujjajë'ën. Mëscua yua Riusu carajeiye beoye insija'yete coni baja'cua sëani, bacuani re'oye yo'ojën ba'ijë'ën. 10 Riusu coca toyani jo'case'e'ru caguëna, ja'nca re'oye yo'ojën ba'ijë'ën.

Si'a mëscua ba'i umuguseña bojojën, huajë hua'na ba'iyë yëtoca, gu'a cocare coqueye beoye ba'ijën, ja'anre yequëcuani gare caye beoye ba'ijë'ën.

11 Gu'aye yo'oyete gare jo'cani senjojën, re'oye se'gare yo'ojën ba'ijë'ën. Si'a jëja recoyo re'huaye ro'tajën, yequëcua naconi bojojën ba'iyë se'gare ro'tajën ba'ijë'ën caji.

12 Ën cocare'ga mëscua masiyë:

Riusubi si'a bain re'oye yo'ocuare ëñaguë, baguë yëyete yo'ojënna, bacuare re'oye conni cuiraye ro'taji.

Bacuabi ujjajënna, bacuani te'e ruiñe sehuoye ro'taji.

Gu'aye yo'ocuare'ga ëñaguë, baguë bënni senjoja'ñete re'huaye ro'taji, caji Riusu coca.

13 Ja'nca sëani, mëscua yua Riusu yëye'ru re'oye yo'oye ro'tajën ba'itoca, mëscuani gu'aye yo'oye yëcuabi mëscuani ñu'ñujei güeseyë gare porema'iñë. 14 Mëscua Cristo bain re'oye yo'ocua ba'ijënna, yequëcuabi ja'an ro'ina mëscuani ai yo'o güesetoca, bojo recoyo se'ga ba'ijë'ën. Riusubi mëscuani ai re'oye conja'guë'bi. Ja'nca sëani, bacuabi mëscuani je'o batoca, gare huaji yëye beoye ba'ijën, sa'nti recoyo re'huamajën ba'ijë'ën. 15 Ja'nca ba'icubi Cristo naconi recoyo te'e zi'inni ba'ijën, baguëni "Yë'ë Ëjaguëreba'ë më'ë" cajën ba'ijë'ën. Ja'nca ba'ijënna, yequëcua, bain ëjacuabi mëscua Cristo bain ba'iyete senni achajën,

Te'le ruiñe shehuojè'ën guansetoca, mësacua yua te'le ruiñe ye'yesi'cua ba'ijèn, si'aye re'oye cani achojè'ën. Ja'nca cani achojèn, bacuani re'oye èñajèn, bacua ta'yejeiye ba'iyete re'oye ro'tajèn cani achojè'ën. ¹⁶Ja'nca cani achojèn, mësacua ba'iyete ro'tajèn, Gu'aye yo'osi'què ba'ima'iguè'tè yè'è cajèn, te'le ruiñe ro'tajèn ba'ijè'ën. Gu'aye yo'oma'icua ba'ijènna, yequècuabi mësacuani gu'aye yo'otoca, mësacua Cristo bain ba'iyete gu'aye catoca, ja'ansi'cuabi yua bacua gu'aye ro'tajèn ba'iyete masini, ro yo'ojèn, ro gatini sai èaye ba'iyè. ¹⁷Naca'ga ro'tajèn ba'ijè'ën. Yequècuabi mësacua gu'aye yo'ose'e ro'ina si'nsetoca, Riusubi mësacua gu'aye yo'ose'ere èñani bojoma'iji. Yequècuabi mësacua re'oye yo'ose'e ro'ina si'nsetoca, Riusubi ja'anre yètoca, Riusubi mësacua re'oye yo'ose'ere èñani bojoji.

¹⁸Cristo ai yo'oguè ba'ise'ere bojoguè sèani, mësacua ai yo'oye'ga bojoji Riusu. Si'a mai gu'a jucha yo'ojèn ba'ise'e ro'ina junni tonbi. Re'o hua'guè ba'iguè'ta'an, mai hua'na gu'a hua'na ba'icuaire Riusu re'o bainre re'huaye ro'taguè, mai ro'ina junni tonbi. Bainguè runni, ja'n'rèbi baguè'te huani senjojènna, Riusu Espiritubi ta'yejeiye congüèna, go'ya raji'i baguè. ¹⁹Ja'nca go'ya raisi'quèbi gu'a bain ba'isi'cua bacuare re'huaruna sani, zijei re'oto zemosi'cua ba'ijènna, baguè ta'yejeiye go'ya raise'ere cani achobi Jesús. ²⁰Gu'a bain ba'isi'cua bacua recoña ba'è'è. Riusu cocare ro'taye gu'a güecua ba'è'è. Taita Noebi ja'an yogute yo'oguè, Riusu cocare quèani achoguèna, achaye güereña. Riusubi bacua achani yo'oyete ai zoe ba'irèn èjoni jèhuaguèna, Riusu èn yija ñu'ñujeija'ñete achaye güereña. Ja'nca achaye güejènna, ocho baincua Noé bain se'gabi Riusu ñu'ñujeija'ñete si'a recoyo ro'tajènna, Riusubi bacuare tèani, yogu sa'nahuèna guaoni, huajè hua'nare huahuoguèna. ²¹Mësacuare'ga güina'ru tèani baji Riusu. Tèani baguèna, mësacua yua ocona bautiza güesejèn, Noé bain tèani base'eru Riusubi yè'è're'ga güina'ru tèani baji cajèn, yureña bainni masi güeseyè. Gare carajeiye beocua ba'ijèn, ro èmèje'en se'gare ocoobi tèno güesema'iñè mësacua. Riusuni senni achajèn, Yè'è gu'a juchare saoni senjoguè mame recoyo ba'iguè'te re'huajè'ën cajèn, Riusuni se'ñè mësacua. Ja'nca senni achajènna, mësacua gu'a juchare saoni senjoni, Mësacuare tèani baza caguè, junni tonni go'ya raji'i. ²²Ja'nca go'ya raisi'quèbi Riusu ba'i re'otona ti'anni, baguè jèja ca'ncona ti'anni bèani ba'iji. Ja'nca ba'iguèbi guènamè re'oto yo'o con hua'na, si'a guènamè re'oto èjacua, huati hual'i si'acua, ja'ancua ba'iyè'ru què'rè ta'yejeiye Èjaguèbi guansequèna, bacuabi Ja'è'è cajèn, baguèna gugurini réanjèn ba'iyè.

Sirvir según los dones recibidos de Dios

4 ¹Yureca Cristobi bainguè runni ai yo'osi'què sèani, mësacua'ga Riusu yèyete yo'ojèn bañuni cajèn, baguè ai yo'oguè ba'ise'e'ru ai yo'ojèn

ba'itoca, ja'anre ro jo'cani gatima'ijj'ën. Mësacuabi ai yo'ojën ba'itoca, quë'rë jëja recoyo re'huani gu'a jucha yo'oma'isi'cua ruiñë mësacua. ²Ja'nca ruinjën, mësacua ën yija ba'i umuguseñabi gare gu'aye yo'o ëaye beoye ba'ijën, Riusu yëye se'gare yo'ojën ba'iyë. ³Ja'nca ba'ijën, mësacua ja'anrë yo'ojën ba'ise'e, Riusure huesëcua yo'oye'ru yo'ojën ba'ise'ere gare jo'cani senjoj'ën. Bacua gu'aye yo'oyete cato, ro a'ta gu'aye yo'ojën, bacua gu'a ga'nihuë naconi sa'ñeña yahue bani a'ta yo'ojën, jo'caye beoye güebejën, bacua gu'a gajecua naconi gue güihuara bojojën ro rënni ganøjën, bacua huacha riusu hua'ire bojoñu cajën, ro bacua yëse'ere gu'aye yo'o ëaye ro'tayë. Ja'nca yo'ojënna, Riusubi ëñani bëinji. ⁴Mësacuaca ja'anre yo'oye gare jo'cani senjosi'cua ba'ijën, bacuabi Gue ëase'e yo'oye conj'ën, mësacuani choijënna, mësacuabi conma'iñë. Mësacuabi conma'iñe sehuojënna, bacuabi gue ro'taye beoye achajën, mësacuare gu'aye ca bi'rayë. ⁵Ja'nca yureña cajën ba'icuata'an, Riusu ëñojei umuguse te'e jëana ti'anja'ñie ba'iguëna, bacuabi ai yo'ojën ba'ija'cua'ë. Riusubi bacua gu'aye yo'ojën ba'ise'e si'ayete bacuani ro'ta güeseni, bacuare bënni senjoja'ñete caní jo'caja'guë'bi. Huajë hua'na, ju'insi hua'na, si'a hua'nani güina'ru caní jo'caja'guë'bi. ⁶Yureña ju'insi hua'na yua bacua huajëjën ba'isirënbi Riusu cocarebare achani masihuë. Ja'nca masijën, si'a bain junni huesëye cuencuesi'cua ba'icuata'an, Riusu naconi si'arën ba'iyete ro'taye porejën ba'nhuë.

⁷Yureca ën yija carajeirën te'e jëana ti'anja'ñeta'an ba'iyë sëani, mësacua yua te'e ruiñe ro'tajën, Riusu yëyete si'a jëja yo'ojën, Riusuni ujajën ba'ij'ën. ⁸Ru'rureba, sa'ñeña ai oire bajën, sa'ñeña conjën ba'ij'ën. Ja'nca ba'itoca, yequëcua gu'aye yo'ojën ba'iyete ta'yejeiye ro'tamajën ba'iyë. ⁹Yequëcua yua tinrubi rajjënna, bacuani gare güeye beoye mësacua huë'ena choini cuirajën ba'ij'ën. ¹⁰Riusubi mësacua jubë ba'icuare ëñani, ga bainguëni baguë ta'yejeiye yo'ore tin yo'o güeseguëna, mësacua ta'yejeiye yo'ore te'e ruiñe yo'ojën, sa'ñeña conjën, Riusuni yo'o concuare quë'rë re'oye re'huajën ba'ij'ën. Ja'nca re'huajën ba'icuabi Riusu ta'yejeiye yo'ore tin yo'ore conjën, baguë bainni bojo güesejën, re'oye conjën ba'iyë. ¹¹Ja'nca tin yo'o conjën, yequëcuabi Riusu cocarebare te'e ruiñe caní ahojën, baguë yëye'ru re'oye yihuojën, masi güesejën ba'iyë. Yequëcuabi Riusu bain jubë ba'icuani re'oye yo'o conjën, Riusubi coñe porecuare maire re'huaguëna, maibi bainre ta'yejeiye conjën ba'iyë. Ja'nca tin yo'o conjën, Riusu ta'yejeiye yo'ore yo'ojën, mai ta'yejeiyereba Ëjaguë Jesucristo yo'o güeseyete concua sëani, baguë ta'yejeiye Ëjaguë ba'iyete caní ahojën, baguëni caraye beoye bojojën bañuni. Amén.

Sufrir como cristianos

¹²Yureca, yë'ë bain ai yësi'cua, mësacuabi ai ja'siye ai yo'ojën banica, gare huaji yëye beoye ba'ij'ën. Gare sa'ntiye beoye ba'ij'ën. Riusu re'huani

jo'case'e säani, Riusubi Yë'ë bainre quë'rë re'o concuare re'huaza caguë, maini ai yo'o güeseji. Zoa curi rutayete ro'tani ye'yejë'ën. Rutaye yëtoca, gatate ai ja'suye ëoni, go'chani, hui'ya sëohuëanre senjoni ëñato ai re'o zoa curi se'ga bëaji. Re'o zoa curibi ai ro'iguëna, Riusubi mësaqua ba'iyete ëñani caji: Zoa curi re'oye'ru yë'ë bainbi quë'rë ta'yejeiye ai re'o hua'na'ë caguë, mësaquani ai yo'o güeseji. ¹³Ja'nca ai yo'o güesetoca, sa'ntiye beoye ba'ijën, Cristo ai yo'oguë ba'ise'ere ro'tajën, bojo recoyo re'huani, baguë in rajja'yete ro'tajë'ën. Cristo ai yo'oguë ba'ise'e'ru ai yo'ojën ba'icuabi baguë naconi guënamë re'otona carajeiye beoye ba'ija'cua'ë mai cajën, ai bojoreba bojojën ba'ijë'ën. ¹⁴Yequëcuabi Cristo bain ba'iyete mësaquare ëñajën, gu'a cocare mësaquare jayajën catoca, Riusu re'oye ëñaguë coñete masijë'ën. Ja'nca re'oye conguëbi baguë Espiritute mësaquana insiguë, baguë naconi ta'yejeiye bojojën ba'iyete maini masi güeseji Riusu, mai hua'na yua baguë bainreba cuencuesi'cuare säani. Maini gu'aye cacuabi Cristore'ga gu'aye cajëna, mai hua'na yua Cristore re'oye ro'tajën, baguë ta'yejeiye ba'iyete quëani achojën ba'ijë'ën. ¹⁵Ja'nca ai yo'ojën banica, gu'a bainre bënni senjoñe'ru bënni senjo güesema'ijë'ën. Bainre huani senjoñe, bonsere jiañe, yequëcuani gu'aye yo'oye, ro hui'ya guanseye, gu'a bainbi ja'anre yo'ojëna, ëja bainbi bënni senjoñe. Mësaqua'ga ja'nca bënni senjo güesema'ijë'ën. ¹⁶Ja'nca ai yo'oye beoye ba'ijën, Cristo bain ba'iye ja'an ro'ina ai yo'ojën bani'ga, sa'ntiye beoye ba'ijë'ën. Yequëcuabi mësaquani je'o baye yo'otoca, gare gati ëaye yo'omajën ba'ijë'ën. Ja'nca ba'icuabi si'a jëja cani achojë'ën: Aito. Yë'ë yua Cristo bainguë'ë. Yë'ë ta'yejeiyereba Èjaguë'bi ba'iji. Riusubi baguëte raoguëna, yë'ëre tëani baji, cani achojën ba'ijë'ën.

¹⁷Ja'nca ba'ijën, gu'a bainre bënni senjoja'ñe te'e jëana ti'anja'ñeta'an ba'iji ro'tajën ba'ijë'ën. Ja'nca ti'anguëna, Riusubi ru'ru baguë bainni ai yo'o güeseguë, mai gu'a juchare maini masi güeseji. Maibi ja'nca ai yo'ojën ba'itoca, gu'a bain Cristoni recoyo ro'taye güecuabi quë'rë ai ta'yejeiye ai yo'ojën ba'ija'cua'ë. ¹⁸Baguë coca toyani jo'case'ere ëñani masijë'ën: Riusu bainrebabi baguë naconi si'arën ba'ito, ru'ru ai yo'oye bayë. Ja'nca ai yo'oye bacuata'an, Riusuni je'o bacuabi quë'rë ai ba'iye ai yo'ojën ba'ija'cua'ë, Riusubi bënni senjoguëna. Ja'an coca toyani jo'case'e ba'iji. ¹⁹Ja'nca ba'ija'ye säani, Riusubi mësaqua baguë bainni ai yo'o güeseto, baguë yëyete te'e ruiñe yo'ojën, maire re'huani jo'casil'quëni jo'caye beoye uajën ba'ijë'ën. Yë'ëre re'o recoyo ba hua'guëre re'huani bajë'ën, cajën senni achajëna, baguë yua baguë cani jo'case'e'ru te'e ruiñe conguë, maini caraye beoye re'huani baji baguë.

Consejos para los creyentes

5 ¹Yureca, mësaqua Cristo bain ëjacua, mësaquani yihuo coca caguëna, achajë'ën. Yë'ë'ga Cristo bain jubë ëjaguë ba'iguëbi,

Cristobi ai yo'oguëna, ëñahuë yë'ë. Ja'nca ëñaguë, Cristobi baguë ta'yejeiye ba'iyete se'e ëñoguë raiguëna, baguëni se'e ëñaja'guë'ë yë'ë. ²Riusubi baguë bain jubë ba'icuaire mësacuaana jo'caguëna, bacuare re'oye ëñajën yihuojën conjë'ën. Ja'nca conjën, jo'ya hua'na ëjaguëbi baguë jo'ya hua'nare cuiraye'ru ja'nca ëñajën conjën ba'ijë'ën. Ja'nca yo'ojën, sa'ntiye beoye ba'ijën, bojo recoyo re'huani, Riusu yëye'ru si'a jëja conjën, bacuare re'oye conjën, ëñajën ba'ijë'ën. Curire ba ëaye ro'taye beoye ba'ijën, Riusu bainre ëñajën ba'ijë'ën. ³Bain ëjacua guanseye'ru bacuare bëinjën guansema'ijë'ën. Yë'ë gaje hua'nabi Riusu yëye'ru te'e ruiñe yo'ojën ba'ija'bë cajën, mësacua'ga te'e ruiñe yo'ojën ba'ijë'ën, bacuabi ëñajëna. ⁴Ja'nca yo'ojën ba'itoca, mai ta'yejeiyereba Èjaguë Cristobi maire in raiguë, mai yo'o conse'ere ëñani, maini bojoguë caja'guë'bi, “Yë'ëre ai re'oye yo'o consi'cua sëani, rajjë'ën. Carajeiye beoye te'e bojojën bañuni” maini caja'guë'bi.

⁵Mësacua ta'yejeiye beoye ba'icua'ga, yë'ë yihuo cocare achajë'ën. Cristo bain jubë ëjacuare re'oye ëñajën, bacua ta'yejeiye ba'iyete te'e ruiñe ro'tajën, bacuani Ja'ë'ë cajën, re'oye yo'o conjën ba'ijë'ën. Si'a hua'na yua sa'ñeña te'e ruiñe ëñajën, bacua'ru quë'rë yo'je ba'icua'ru ëñojën ba'ijë'ën, Riusu coca cani jo'case'e'ru ba'iyë:

Yequëcuabi cajën, Yë'ë yua ai ta'yejeiye masi ëjaguë ba'iyë cani achojëna, Riusubi bacuare saoni senjoji.

Yequëcuabi cajën, Yequëcuare te'e ruiñe ëñaguë, bacua'ru quë'rë yo'je ba'iguë'ru ëñoñe yëyë yë'ë cajëna, Riusubi ai caraye beoye bacuare ëñaguë conjì, cani jo'case'e ba'iji.

⁶Ja'nca cani jo'case'e sëani, Riusubi mai ta'yejeiyereba pore Èjaguë ba'iguëna, baguëna gugurini ruinjën, baguëni te'e ruiñereba ëñajën, baguë yëye se'gare yo'oye ro'tajën ba'ijë'ën. Ja'nca ba'ijëna, Riusu cuencuerën ti'anguëna, mësacua yua ai ta'yejeiye ba'icua ruinja'cua'ë.

⁷Mësacuabi ai guaja sa'ntijën bani'ga, baguëna ti'anni, mësacua sa'ntiyete si'aye quëani achojë'ën, mësacuare coñe masiguëre sëani.

⁸Yureca, mësacuabi Riusu yëyete yo'ojën, te'e ruiñe ëñajën ujjajën ba'ijë'ën. Maini je'o baguë, ja'an zupai huati, baguë gu'aye yo'oyete ro'tajën ujjajën ba'ijë'ën. Baguë yua airu yai cu'e ganoguë güiye'ru Riusu bainre zeanni ñu'ñujei güeseza caguë güi ganoji. ⁹Ja'nca sëani, mësacua yua Cristoni jo'caye beoye si'a recoyo ro'tajën, huaji yëye beoye ba'ijën, zupai huatire si'a jëja gu'a güejën senjojë'ën. Cristo bainreba si'a ën yija re'oto ba'icua'bi zupai huati ro'ire ai ta'yejeiye ai yo'ojëna, mësacua'ga bacua naconi te'e ojjën, ai yo'oye ba'icua cuencuesi'cua'ë. ¹⁰Rëño ñësebë se'ga ai yo'ojëna, mai Taita Riusu, maini ai yëreba yëguëbi yequëcua ëñaguë coñe'ru maini quë'rë ta'yejeiye ai caraye beoye ëñaguë conjì. Cristo junni tonse'e ro'ire maire baguë carajeiye beoye ba'irurebana

choisi'quë sëani, baguë yua maire mame recoyo jëja recoyo bacuare re'huaguëna, mësacuabi Cristoni gare ya'jaye beoye zi'inni ba'ija'cua'ë. ¹¹Ja'nca sëani, baguë ta'yejeiyereba ba'iyete bojojën, Mai Ëjaguëni carajeiye beoye si'arën ba'ijë'ën, baguëni ai cani achojën bañuni. Amén.

Saludos finales

¹²Yë'ë bainguë Silvano hue'eguëbi yë'ëre re'oye conguëna, Yë'ë yo'jeguë cayë baguëre. Baguëbi conguëna, ën coca mësacuani choa ma'carë yihuoguë, toyani tējihuë yë'ë. Riusu te'e ruiñe ba'i cocare sëani, achani, Riusu caraye beoye coñete masini, gare jo'caye beoye te'e ruiñe yo'ojën ba'ijë'ën. Gare coqueye beoye ba'iguëbi mësacuani ja'nca yihuoguë toyani, Silvano naconi saoyë yë'ë. ¹³Yureca Cristo bain jubë ën huë'e jobo Babilonia casi jobore ba'icua, mësacua ba'iyë'ru Cristo bain cuencuesi'cuabi mësacuani saludaye cahuë. Marcore'ga, Mami baguëre cayë yë'ë. Baguëbi mësacuani saludaji. ¹⁴Sa'ñeña saludajën, Riusu yëye'ru sa'ñeña su'ncajën, bojojën ba'ijë'ën.

Mësacua Cristo bain si'acua sa'ñeña te'e bojojën, recoyo re'o huanöñe ba'ijë'ën.